Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Juha Vilkko

21.10..2021

Talousvaliokunta

sähköpostitse

talousvaliokunta@eduskunta.fi

Asia: Tullin lausunto asiassa HE 141/2021 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Lausunnon antaja

Tulli/ tulliylitarkastaja Juha Vilkko, puhelin 04033 22791; juha.vilkko@tulli.fi

Lausunto:

Kiittäen valiokunnan varaamasta tilaisuudesta saada antaa lausuntonsa hallituksen esityksen johdosta Tulli haluaa esittää seuraavat huomionsa:

Tulli tukee riippuvuuksien vähentämiseen ja tupakoinnin vähentämiseen liittyviä hallitusohjelman tavoitteita, joihin myös nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esityskin liittyy.

Ehdotetut tupakkalain muutokset koskevat suoranaisesti Tullia ensinnäkin siltä osin, kuin etäviestimen välityksellä hankittujen tuotteiden maahantuontikiellon (tupakkalain 65 §) piiriin sisällytettäisiin myös poltettavaksi tarkoitetut kasviperäiset tuotteet.

Toiseksi, Tullin toiminnan kannalta merkitystä on myös matkustajatuonnin määrällisiä rajoja koskevalla tupakkalain 67 §:n muutosehdotuksella. Sen mukaan ilman varoitusmerkintöjä maahantuotaviksi sallittujen tuotteiden määrärajoitukset koskisivat nykyisten tuotteiden ohella myös piippu- tai vesipiipputupakkaa sekä ’muuta tupakkatuotetta’. Näitä säännökseen lisättäväksi ehdotettavia tupakkatuotteita saisi ilman varoitusmerkintöjä tuoda maahan enintään 200 annosyksikköä tai irtonaisena enintään 250 grammaa. Säännöksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan annosyksiköllä tarkoitettaisiin tuotteen kerralla käytettävää määrää, ja se voisi olla esimerkiksi tupakkaa sisältävä kapseli tai niin sanottu savuketikku. Tämän osalta Tulli on kiinnittänyt huomiota siihen, voiko ilmaisu ’kerralla käytettävä määrä’ aiheuttaa tulkintaerimielisyyksiä käytännön tullivalvontatilanteessa, jos tällaista tuotetta maahan

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Juha Vilkko

21.10..2021

tuova henkilö kertoo käyttävänsä tuotetta suuria määriä kerrallaan. Toisaalta Tullilla ei ole esitettävänään parempaakaan ehdotusta asian tarkentamiseksi.

Tupakkalain 65 ja 67 §:ien muutosehdotukset vastaavat pääpiirteittäin Tullin jo hallituksen esityksen valmisteluvaiheessa esittämiä kannanottoja, eikä Tullilla siten ole niiden suhteen huomauttamista.

Sen sijaan Tulli haluaa kiinnittää valiokunnan huomiota tupakkalakiin lisättäväksi ehdotettavan 42 a §:n johdosta. Säännös liittyy tupakkatuotteiden jäljitettävyyteen ja koskee talouden toimijan tunnuksen tekemistä toimimattomaksi.

Säännöksen mukaan Tulli tai Valvira voisivat säännöksessä tarkoitetuissa tilanteissa tehdä tunnisteiden antajalle pyynnön tehdä talouden toimijan tunnistekoodin toimimattomaksi.

Tulli haluaa kiinnittää valiokunnan huomiota siihen, että Tullin roolia tupakkatuotteiden jäljitysjärjestelmässä ei ole laissa säädetty eikä muullakaan tavalla vahvistettu. Tupakkalain 42 § 2 momentissa on säädetty, että momentissa tarkoitettu ulkoinen tarkastaja toimittaa Tullille vuosikertomuksen. Pykälän 3 momentissa taas säädetään muun muassa Tullin oikeudesta päästä tiedontallennusjärjestelmiin ja oikeudesta myöntää valmistajille ja maahantuojille pääsy tallennettuihin tietoihin. Sen sijaan esimerkiksi tiedontallennusjärjestelmään liittyvästä rekisterinpitovastuusta puuttuvat säännökset kokonaan. Tämä asia tulisi järjestää kuntoon lainsäädännön tasolla lähitulevaisuudessa. Toisaalta Tulli ei katso edes olevansa oikea viranomainen toimimaan tiedontallennusjärjestelmän rekisterinpitovastuullisena.

Nyt puheena olevan tupakkalain muutoksenkaan yhteydessä ei ehdoteta säädettäväksi tiedontallennusjärjestelmien rekisterinpitovastuusta. Sen vuoksi Tulli ei kuitenkaan näe estettä kyseisen 42 a §:n lisäämistä lakiin, vaikka siinä säädetäänkin myös Tullille talouden toimijan tunnuksen toimimattomaksi tekemiseen liittyvistä tehtävistä.